

ESTRATÈGIES PRÀCTIQUES

Per treballar la teoria de la ment amb xiquetes i xiquets amb trastorn de l'espectre autista (TEA).

EXERCICI: Els 5 sentits i els seus verbs associats.

Material elaborat per [@macisge_psico](#) i inspirat en el manual "Manual de teoría de la mente para niños con autismo" de Anabel Cornago, Maite Navarro i Fátima Collado.

Primera part: Els òrgans dels sentits

Exercici I: Senyala

Objectiu: Familiaritzar l'infant amb els cinc sentits (vista, oïda, olfacte, gust i tacte), identificant els òrgans implicats i associant-los amb accions senzilles mitjançant suport visual i verbal.

Material: Dibuix de la figura humana i/o un espill on es puga veure el/la menor.

Descripció de l'activitat: Utilitzem el dibuix de la figura humana (o l'espill), ens asseiem junt amb la xiqueta o el xiquet, li mostrem la imatge i li diguem "Mira, este és un xiquet/a. Anem a assenyalant les diferents parts del seu cos"

Primer assenyalem nosaltres.

- Assenyalem els ulls i li diguem "Estos són els ulls, amb els ulls podem veure" i reforcem la frase amb la mímica de veure.
- Assenyalem les orelles i li diguem "Estes són les orelles, amb les orelles podem escoltar" i reforcem la frase amb la mímica d'escoltar.

Així amb cada òrgan.

A continuació és el torn del xiquet/a i li donem l'ordre d'assenyalar. És molt important que confirmem sempre les frases que diu el menor, i que les completem si es necessari.

- (Nom del xiquet/a), Assenyala els ulls - quan el xiquet/a assenyala reforcem -: Genial, assenyales els ulls.

Si el xiquet/a no assenyala, li agafem el ditet i li dirigim a fer-ho i, immediatament el reforcem "Genial, assenyales els ulls".

Així amb cada òrgan.

Podem variar la pregunta: On té el xiquet/a de la foto el nas? - Ací - Molt bé! Ací té el nas el xiquet.

Primera part: Els òrgans dels sentits

Exercici 2: Dona'm

Objectiu: Afavorir l'associació entre els òrgans dels sentits i les seues representacions visuals, reforçant la comprensió i el vocabulari mitjançant una activitat manipulativa i interactiva.

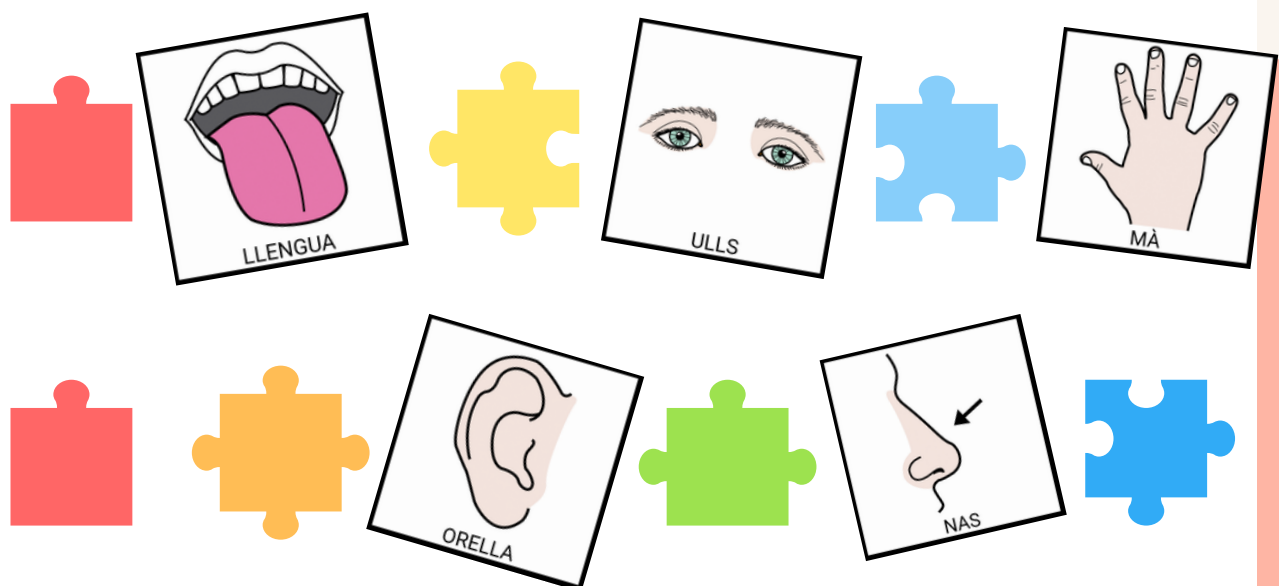
Material: Pictogrames dels òrgans dels sentits.

Descripció de l'activitat: Li demanem al xiquet o la xiqueta que ens vaja donant / assenyalant / agafant els diferents òrgans dels sentits. Exemple:

- (Nom del xiquet/a) donam els ulls. Molt bé, m'has donat els ulls.

I així amb cada òrgan dels sentits.

Recorda que és important acompanyar i reforçar la conducta del xiquet/a.

Primera part: Els òrgans dels sentits

Exercici 3: Assenyalat, assenyalam.

Objectiu: Fomentar la identificació de les mateixes parts del cos i la diferenciació entre jo i tu, meu i teu, reforçant les primeres habilitats de la teoria de la ment (reconèixer que l'altre també té un cos, una ment i una perspectiva diferent).

Material: Cap material específic. Es pot usar un espill com a suport addicional, si es considera útil per al menor.

Descripció de l'activitat: Ens posem al costat del o la menor i comencem a demanar-li al xiquet/a que s'assenyale diferents parts del cos (ulls, nas, boca, mans i les orelles). Exemple:

- (Nom del xiquet/a) assenjala't el nas. Molt bé, t'assenyales el **teu** nas.

I així amb cada òrgan.

Recorda és important remarcar el "**teu**" i reforçar la conducta del o la menor.

Quan ja hem practicat diverses vegades amb totes les parts del cos, ens introduïm a nosaltres en l'assenyalament. Ho farem de la següent manera:

- (Nom del xiquet/a), assenjala't els ulls. Molt bé, t'assenyales els **teus** ulls.
- (Nom del xiquet/a), ara assenjala els meus ulls. Molt bé, assenyales els **meus** ulls.

Tal vegada en els primers intents no hi ha èxit, cal acompanyar al menor i redirigir la seua conducta (ex. agafar-li el ditet i assenyalar la nostra part del cos).

Recorda que és important remarcar i diferenciar els "**teus**" i "**meus**" i reforçar la conducta del menor.

Segona part: Els verbs associats a cada òrgan i sentit

Exercici 4: Relacionem els sentits amb objectes mitjançant les fitxes de treball

Objectiu: L'objectiu general d'aquesta segona part és que el i la menor es familiaritze amb l'ús dels verbs associats a cada sentit.

Material: Fitxes 1, 2, 3, 4 i 5 + imatges i pictogrames dels sentits. Opcionalment, és recomanable col·locar velcro tant als pictogrames i imatges com als quadrats de les fitxes, per tal que s'adhereixen bé i es mantinguen al seu lloc durant l'activitat.

Descripció de l'activitat: Utilitzem les fitxes 1 - 5 i per a cada sentit i deixem que el menor col·loque 3 pictogrames o imatges de cada sentit corresponent.

Acompanyem l'activitat amb preguntes al menor. Per exemple:

- **La vista - veure:** (Nom del xiquet/a) què fem en els ulls? - Amb els ulls podem veure.
- **La llengua - assaborir:** (Nom del xiquet/a) què fem en la llengua? - Amb la llengua podem assaborir.
- **El nas - olorar:** (Nom del xiquet/a) què fem en el nas? - Amb el nas podem olorar.
- **Les mans - tacte:** (Nom del xiquet/a) què fem en les mans? - Amb les mans podem tocar.
- **Les orelles - escoltar:** (Nom del xiquet/a) què fem en les orelles? - Amb les orelles podem escoltar.

Segona part: Els verbs associats a cada òrgan i sentit

Exercici 5: Relacionem els sentits amb objectes en l'entorn natural

Objectiu: Generalitzar i treballar l'exercici 4 en l'entorn natural del menor.

Material: Objectes de casa i l'entorn natural del menor.

Descripció de l'activitat: Col·loquem algun objecte senzill (ex. una pilota, un cotxe de joguet) damunt la taula o el sol on el menor arribe. Preguntem:

- (Nom del xiquet) què hi ha damunt la taula?
- (Esperem que responga:) "Veig una pilota."
- (Reforcem) Molt bé! **Tu** veus una pilota.

Repetim l'exercici, però **aquesta vegada col·loca l'objecte davant de tu**. Pregunta-li:

- (Nom del xiquet), **jo** veig una pilota damunt la taula. Què veig damunt la taula?
- (Esperem que responga) "**Tu** veus una pilota"
- (Reforcem) Molt bé! **Jo** veig una pilota.

Variem els objectes i les posicions: alguns que només veja ell, altres només tu, i altres que pugueu veure els dos.

A poc a poc, anem treballant-ho en objectes generals de l'habitació. Per exemple: Demana al xiquet que observe el que hi ha per l'habitació. Preguntem:

- (Nom del xiquet), què veus en l'habitació.
- (Esperem resposta) una cadira.
- (Reforcem) Molt bé! Tu veus una cadira.

Després ho provem en l'**entorn natural, en l'exterior** mantenint la mateixa dinàmica.

Segona part: Els verbs associats a cada òrgan i sentit

Exercici 5: Relacionem els sentits amb objectes en l'entorn natural

Realitzem aquest tipus d'activitat amb cadascun dels sentits: gust, olfacte, tacte i oïda, utilitzant elements familiars per al menor com aliments, olors conegudes, textures diverses i sons habituals del seu entorn.

A mesura que el xiquet o xiqueta se senta segur/a amb els estímuls, introduïm progressivament nous objectes desconeguts per ampliar el seu repertori sensorial i estimular la curiositat.

Per a cada sentit, seguim un patró estructurat:

1. Objectes o estímuls propers al menor (que pot percebre directament)
2. Elements de l'habitació o espai on ens trobem.
3. Estímuls de l'entorn natural o exterior (carrer, pati, parc...).

Aquesta seqüència permet connectar l'experiència sensorial amb la comprensió de l'entorn, i facilita, alhora, l'objectiu d'aquest manual: fomentar la teoria de la ment.

RECOMANACIONS GENERALS: És fonamental adaptar cada activitat al nivell de comprensió, maduresa i vocabulari del menor, tenint en compte les seues necessitats individuals. Podem fer ús de comunicadors, pictogrames, gestos o altres sistemes augmentatius i alternatius de comunicació (SAAC) per facilitar la participació i la comprensió de les propostes.

Respectem el ritme propi d'aprenentatge de cada xiquet o xiqueta, oferint un entorn segur, previsible i flexible que permeta explorar i expressar-se amb confiança.

MATERIAL PER DESENVOLUPAR LES ACTIVITATS

1. Figura humana xiqueta.
2. Figura humana xiquet.
3. Pictogrames i imatges dels òrgans dels sentits.
4. Fitxa 1: Veure (imatges).
5. Fitxa 1: Veure (pictogrames).
6. Fitxa 2: Assaborir (imatges).
7. Fitxa 2: Assaborir (pictogrames).
8. Fitxa 3: Olorar (imatges).
9. Fitxa 3: Olorar (pictogrames).
10. Fitxa 4: Tocar (imatges).
11. Fitxa 4: Tocar (pictogrames).
12. Fitxa 5: Escoltar (imatges).
13. Fitxa 5: Escoltar (pictogrames).
14. Imatges sentit olorar.
15. Pictogrames sentit olorar.
16. Imatges sentit gust.
17. Pictogrames sentit gust.
18. Imatges sentit escoltar.
19. Pictogrames sentit escoltar.
20. Imatges sentit tocar.
21. Pictogrames sentit tocar.
22. Imatges sentit veure.
23. Pictogrames sentit veure.
24. Plantilla lliure.

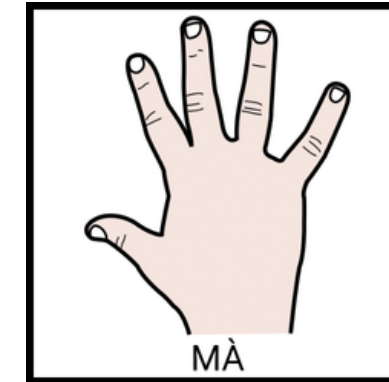
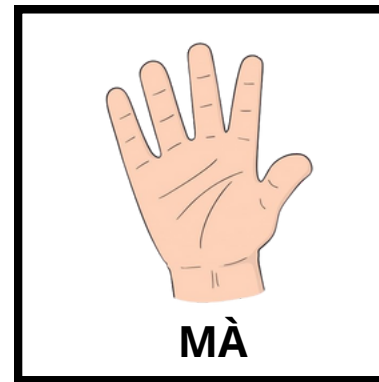
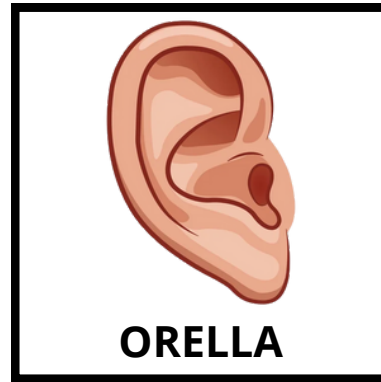
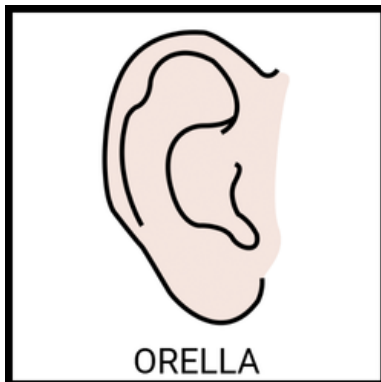
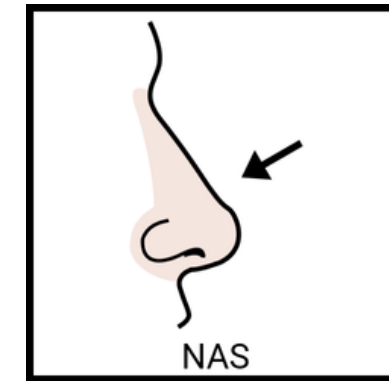
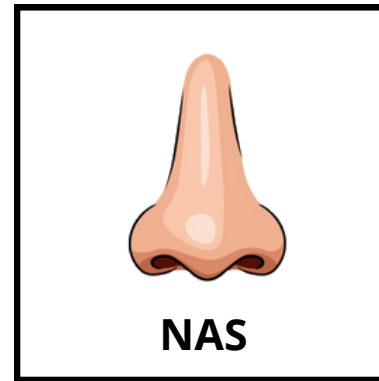
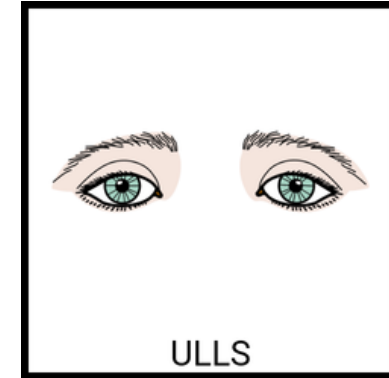
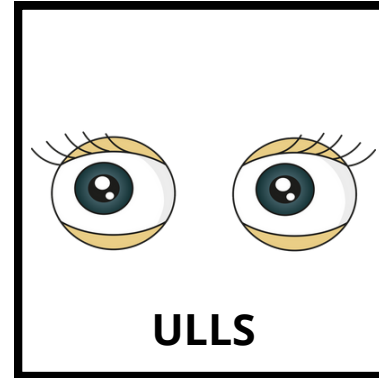
Figura humana

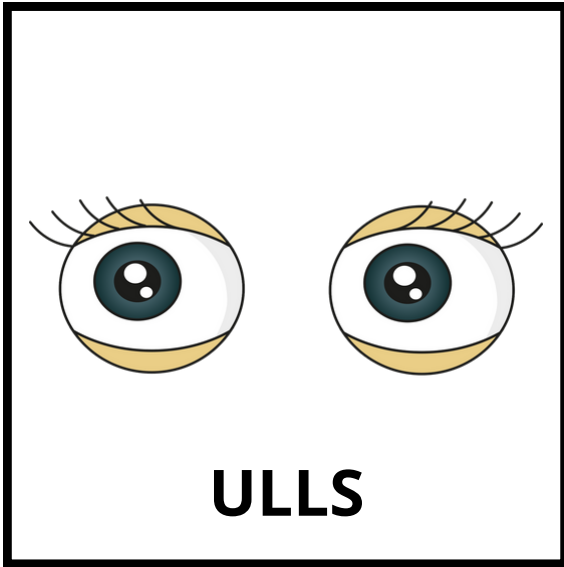
Figura humana

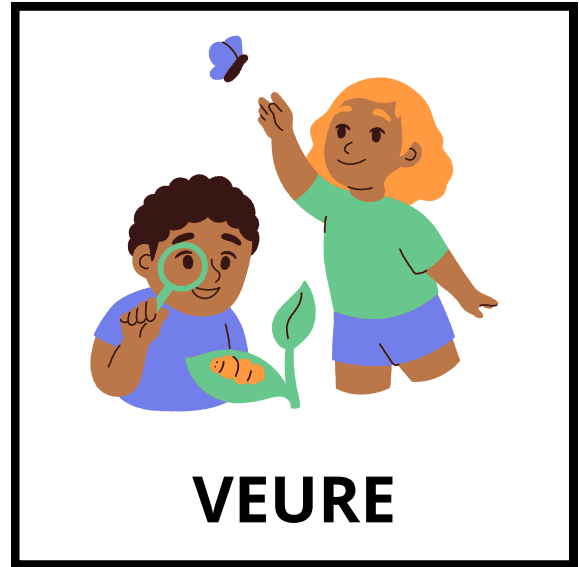
Òrgans dels 5 sentits

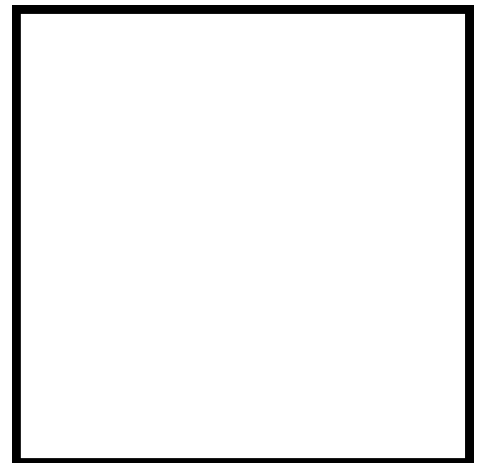
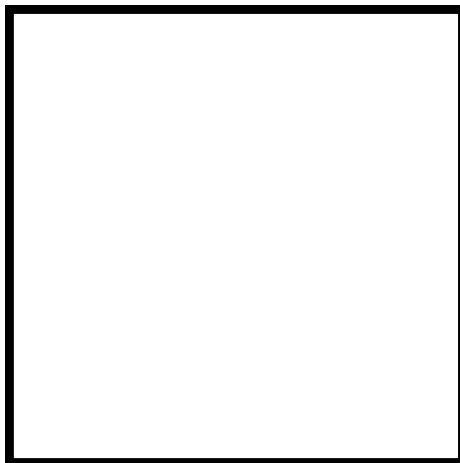
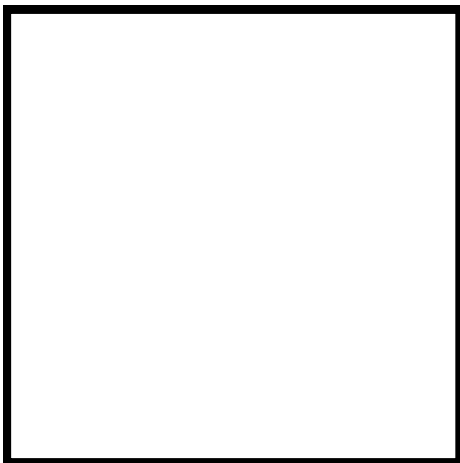
FITXA 1: Veure

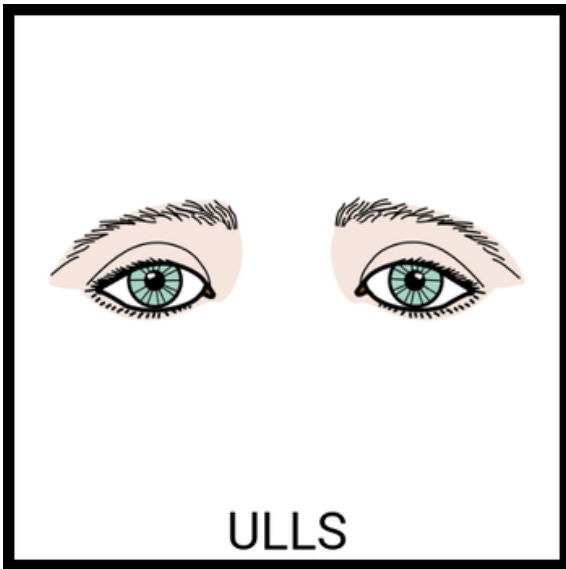
Amb els ULLS

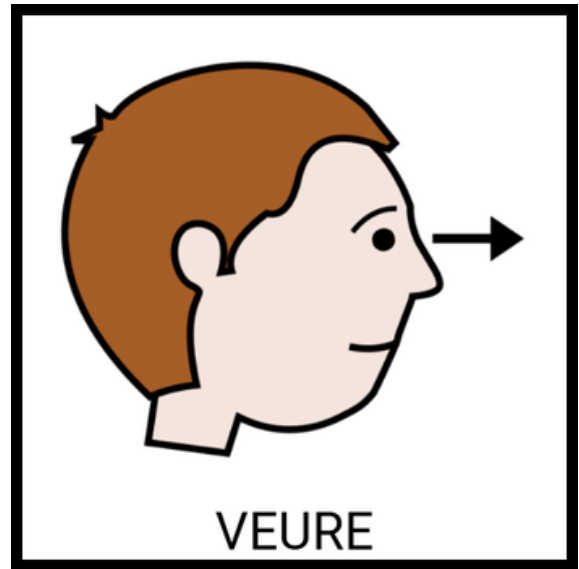
podem VEURE

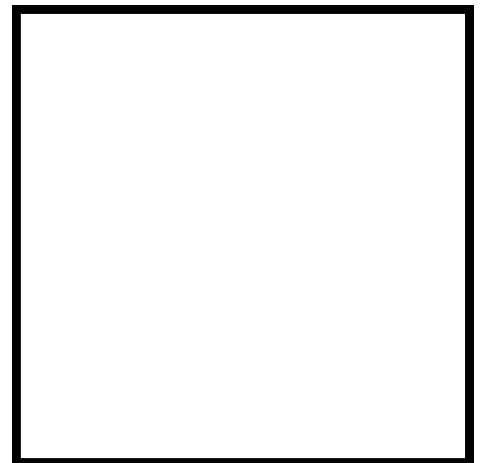
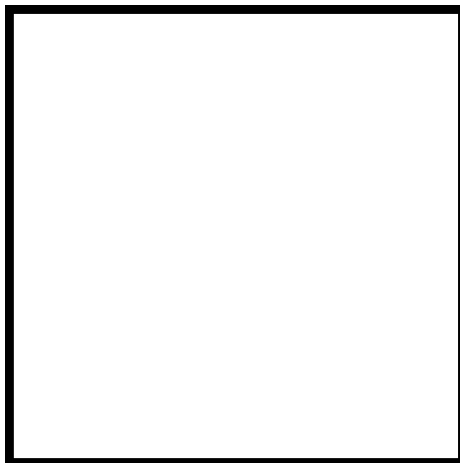
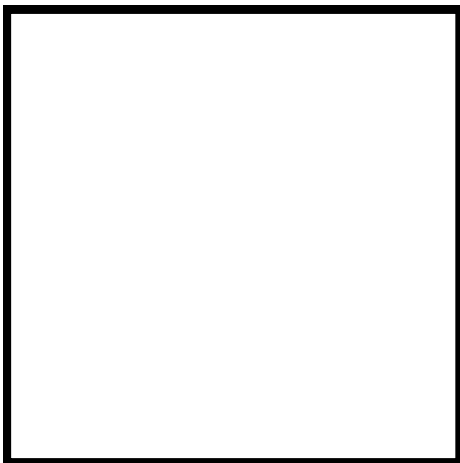
FITXA 1: Veure

Amb els ULLS

podem VEURE

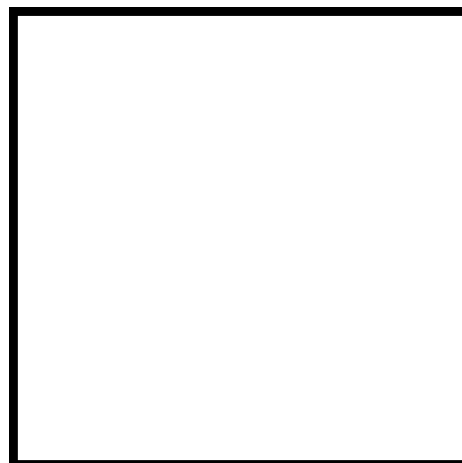
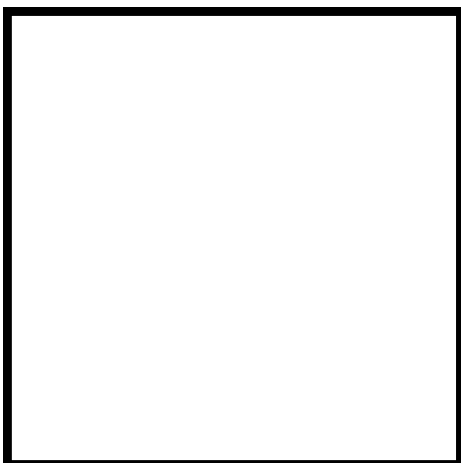
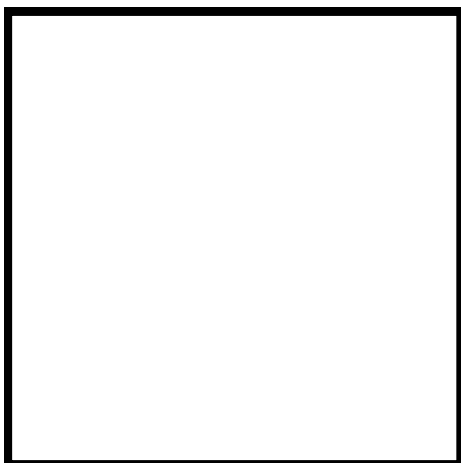
FITXA 2: Assaborir

Amb la LLENGUA

podem ASSABORIR

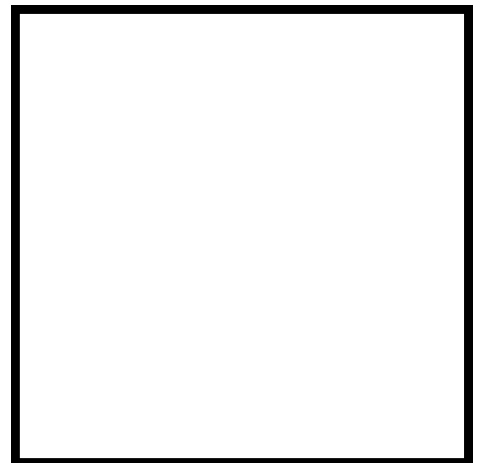
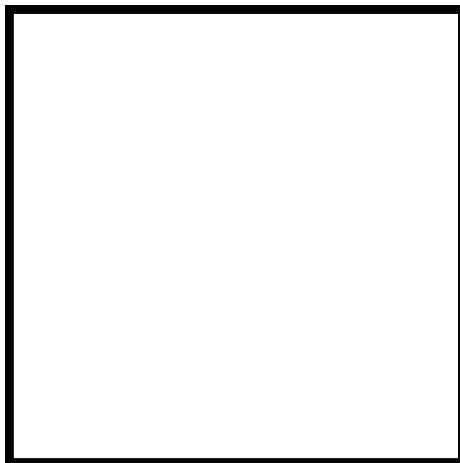
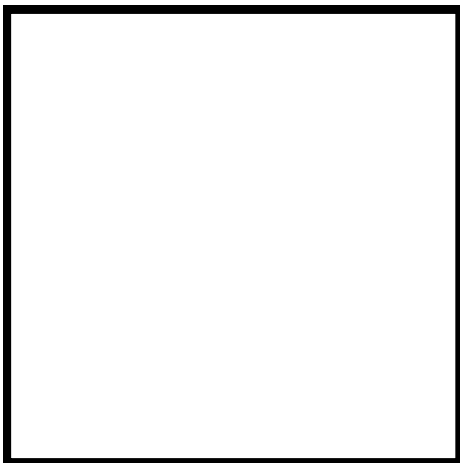
FITXA 2: Assaborir

Amb la LLENGUA

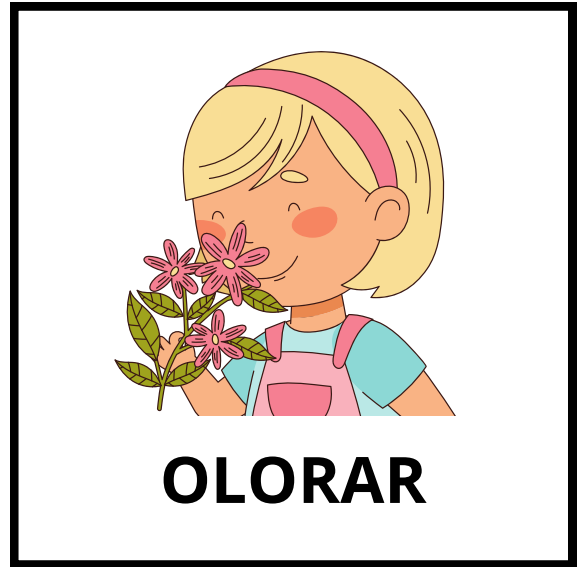
podem ASSABORIR

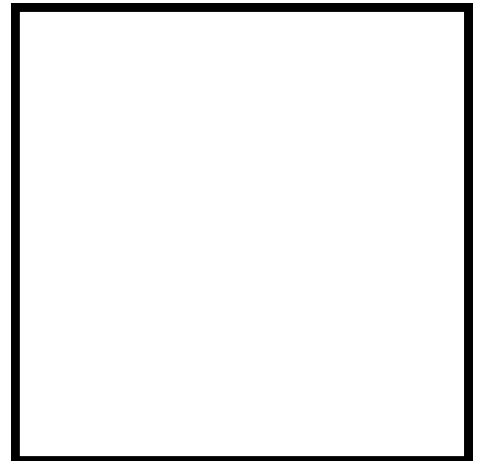
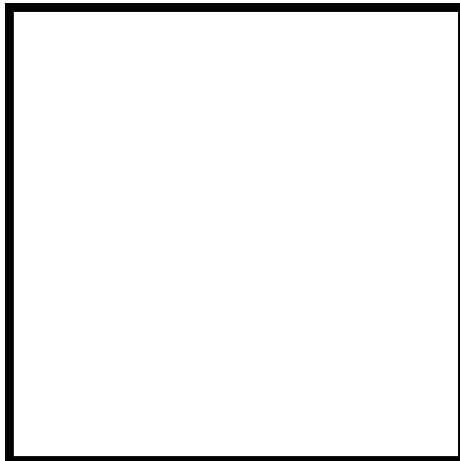
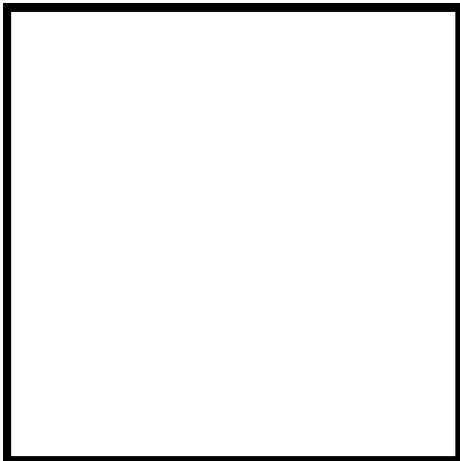
FITXA 3: Olorar

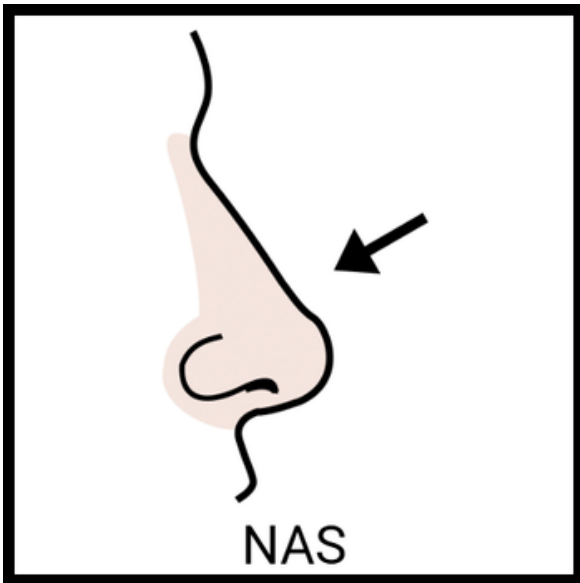
Amb el NAS

podem OLORAR

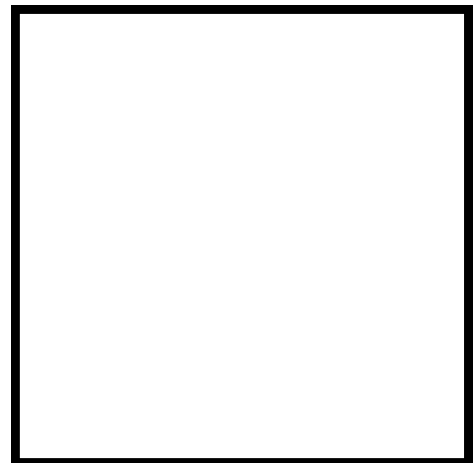
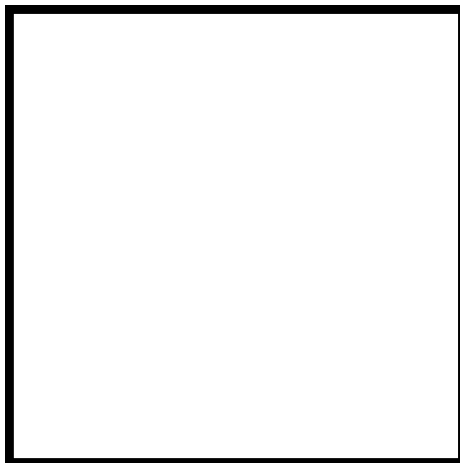
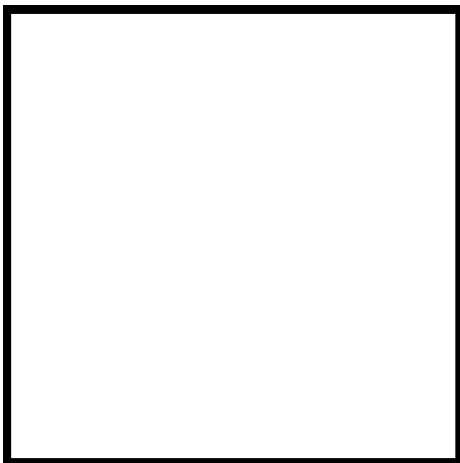
FITXA 3: Olorar

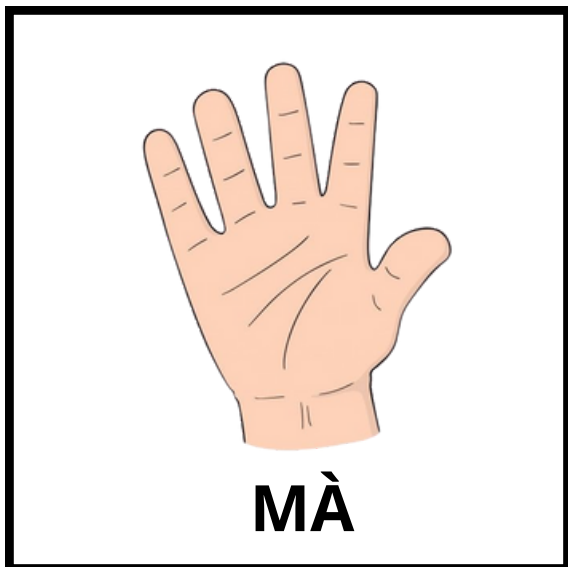
Amb el NAS

podem OLORAR

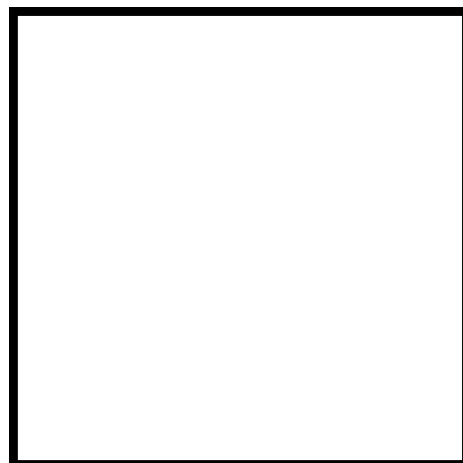
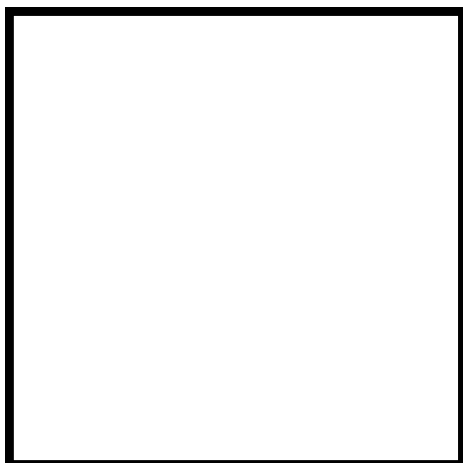
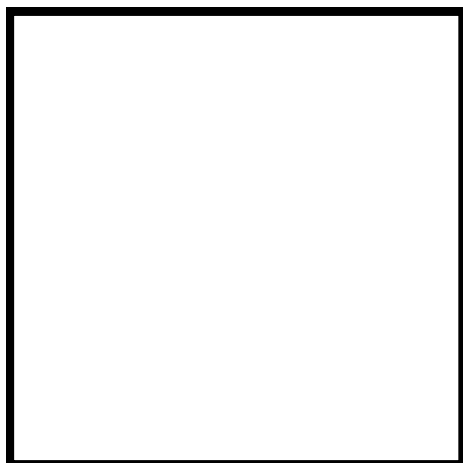
FITXA 4: Tocar

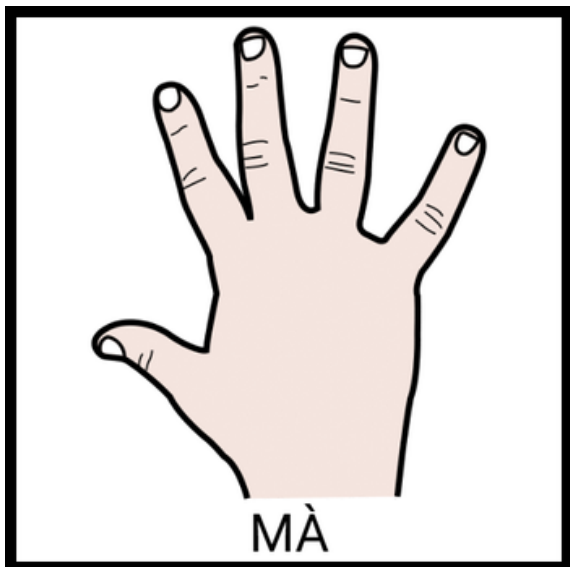
Amb les MANS

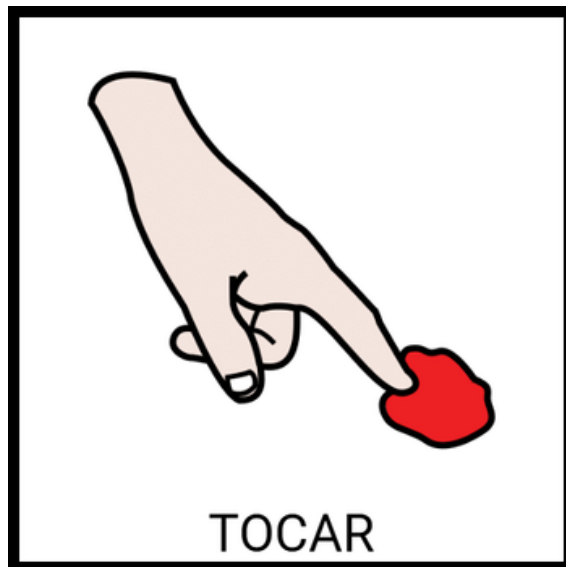
podem TOCAR

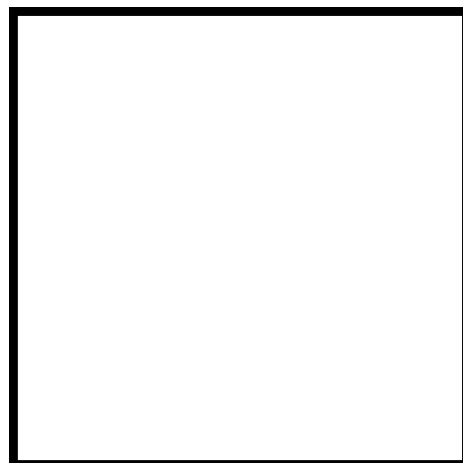
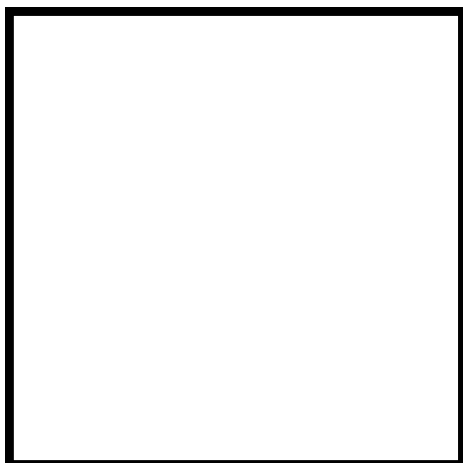
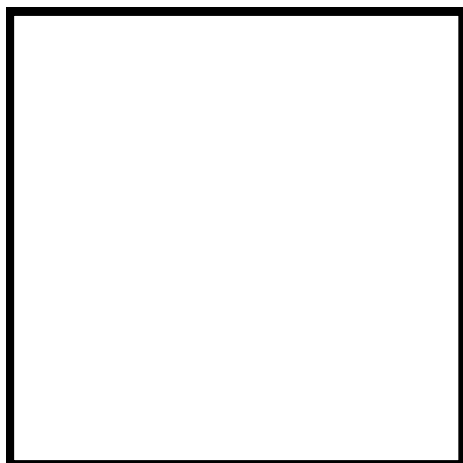
FITXA 4: Tocar

Amb les MANS

podem TOCAR

FITXA 5: Escoltar

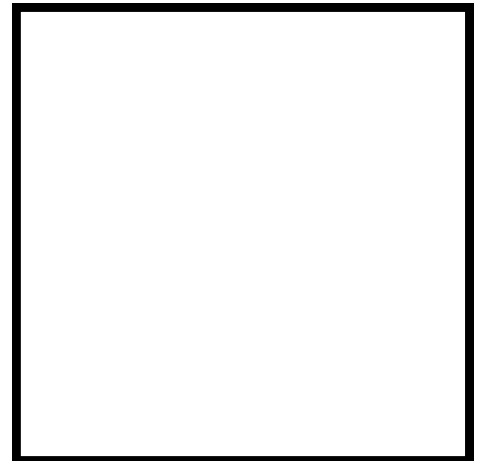
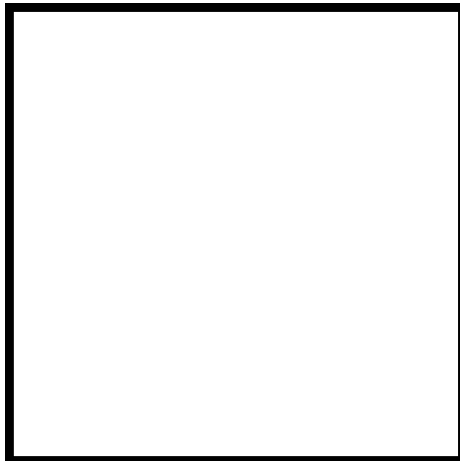
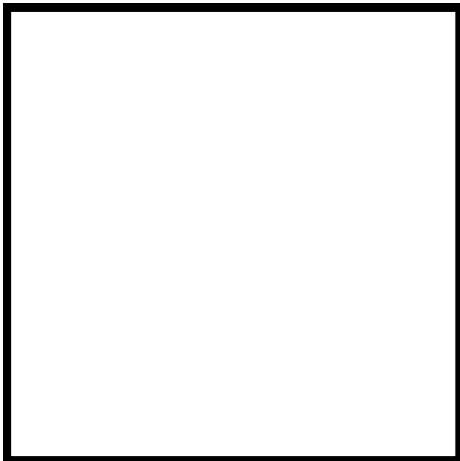
ORELLA

Amb les ORELLES

ESCOLTAR

podem ESCOLTAR

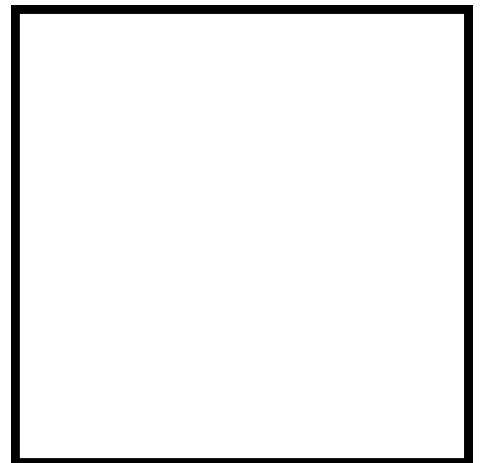
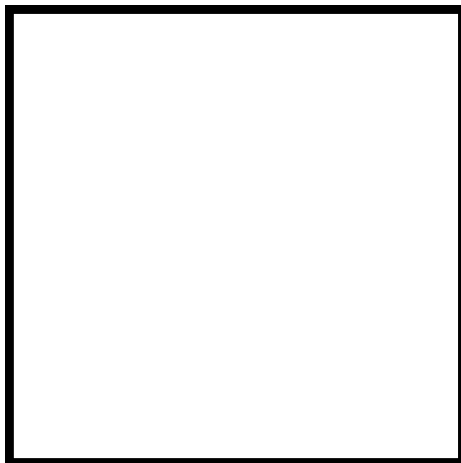
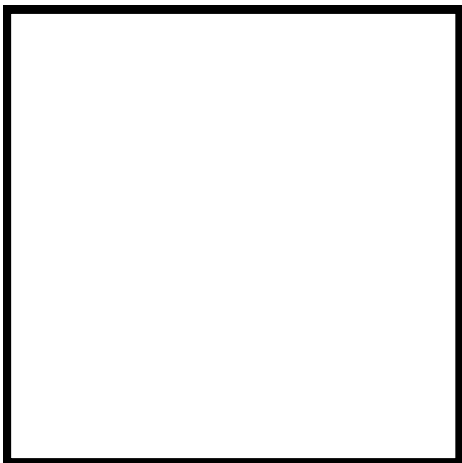
FITXA 5: Escoltar

Amb les ORELLES

podem ESCOLTAR

COLÒNIA

FLOR

CIRI

XAMPÚ

**CREMA
CORPORAL**

IMATGES SENTIT OLFACTE

XOCOLATA

IMATGES SENTIT OLFACTE

VAINILLA

IMATGES SENTIT OLFACTE

CURRI

PINTURA

MENJAR CUINANT

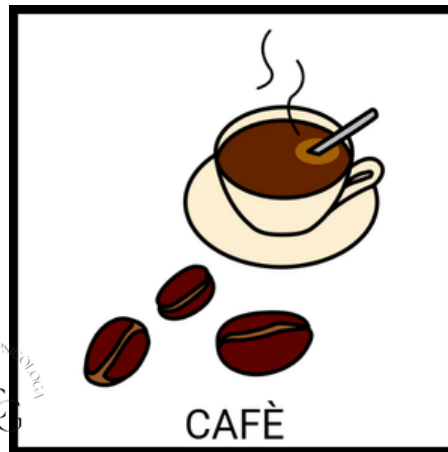
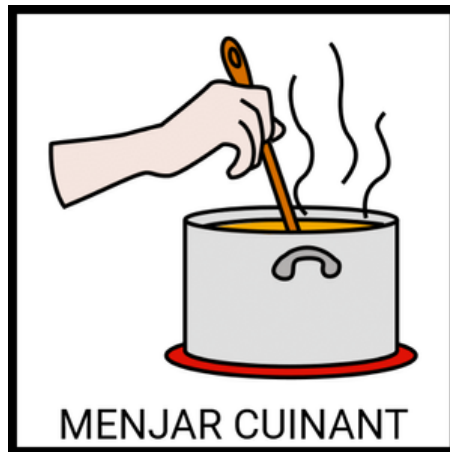
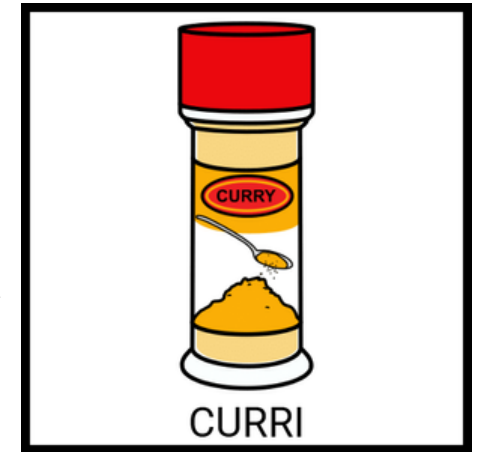
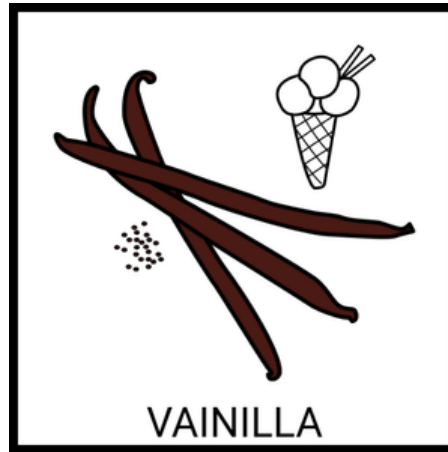
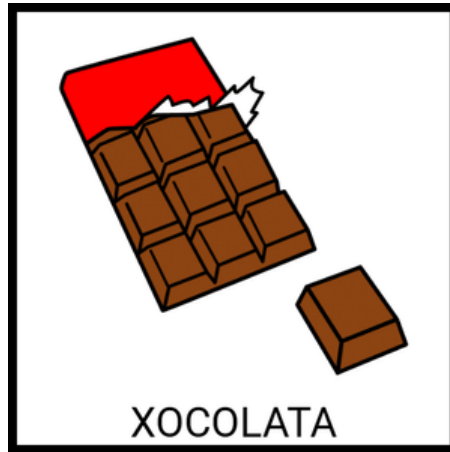
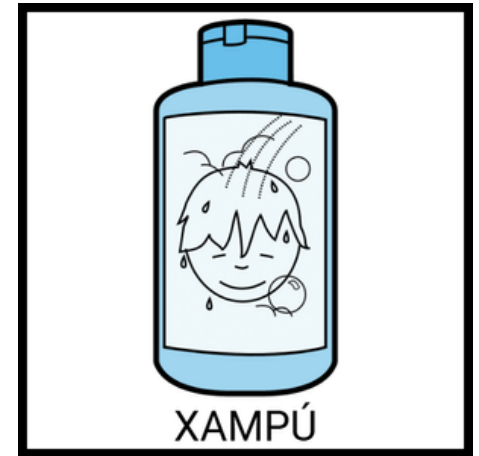
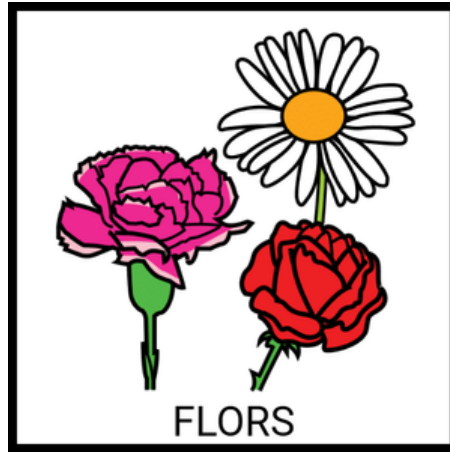

CAFÈ

FEM

PICTOGRAMES SENTIT OLFACTE

PICTOGRAMES SENTIT OLFACTE

PICTOGRAMES SENTIT OLFACTE

CAMEL

ESPAGUETIS

PLÀTANS

FRESA

MAGDALENA

IMATGES SENTIT GUST

LLIMA

IMATGES SENTIT GUST

PIZZA

IMATGES SENTIT GUST

PA

HAMBURGUESA

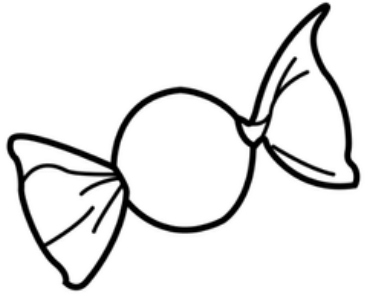
TOMACA

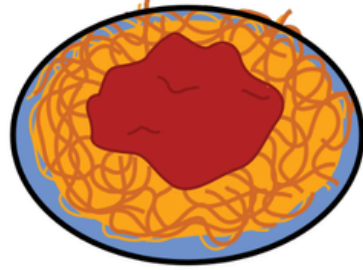
PEPINO

BRÒQUIL

CARAMEL

ESPAGUETIS

PLÀTAN

FRESA

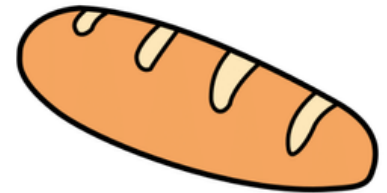
MAGDALENA

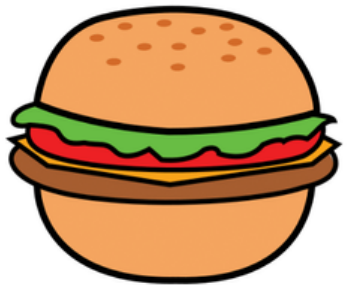
LLIMA

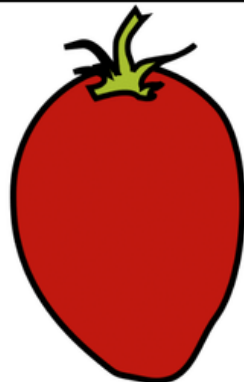
PIZZA

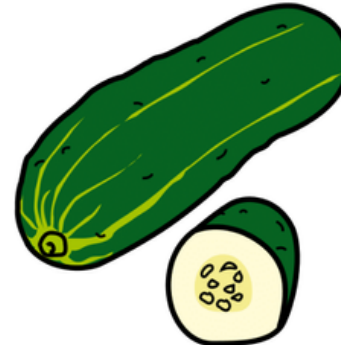
PA

HAMBURGUESA

TOMACA

PEPINO

BRÒQUIL

PICTOGRAMES SENTIT GUST

PICTOGRAMES SENTIT GUST

PICTOGRAMES SENTIT GUST

**LLAVADORA EN
MARXA**

CONCERT

TOCAR A LA PORTA

PARLAR

PLUJA

IMATGES SENTIT OÏDA

SIRENA

IMATGES SENTIT OÏDA

TIMBRE

IMATGES SENTIT OÏDA

COETS

OCELL

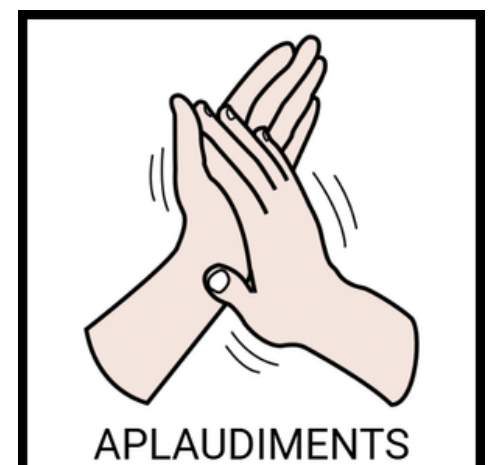
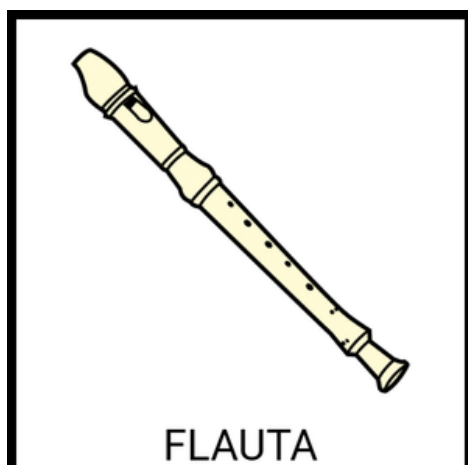
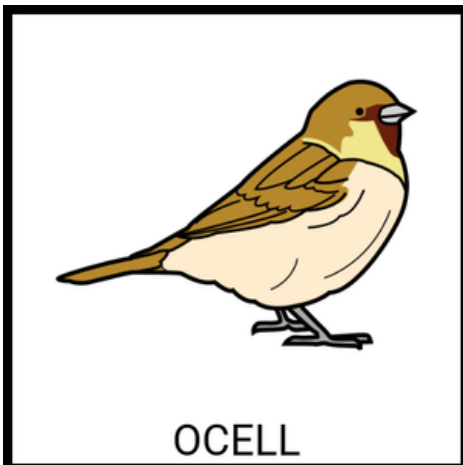
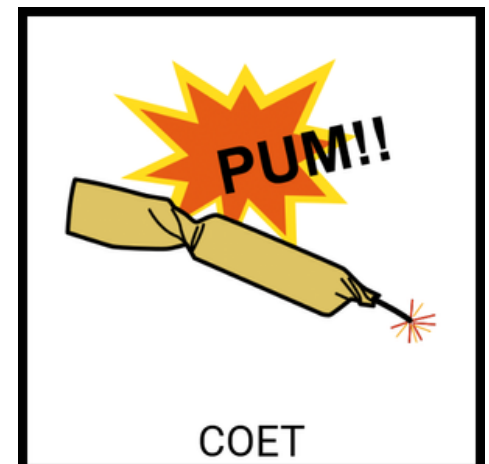
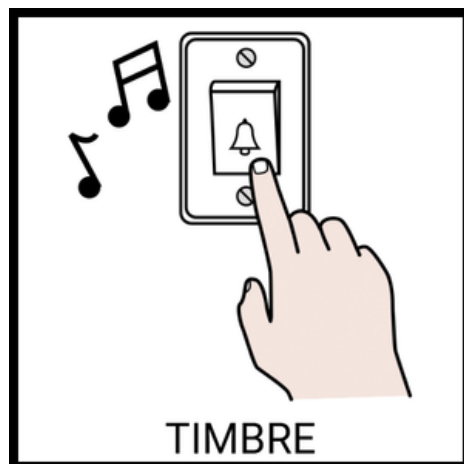
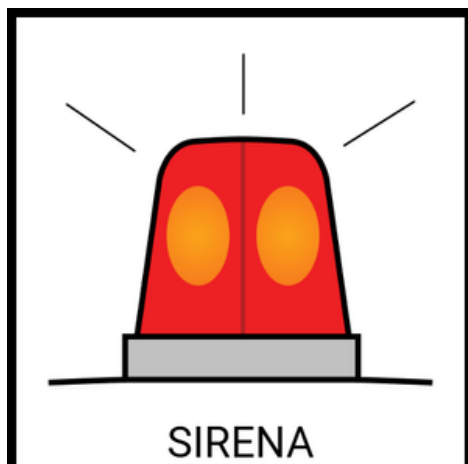
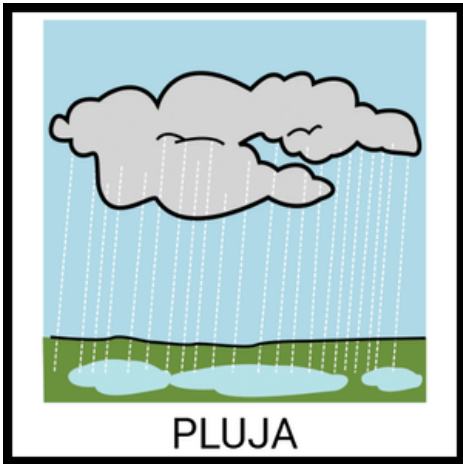
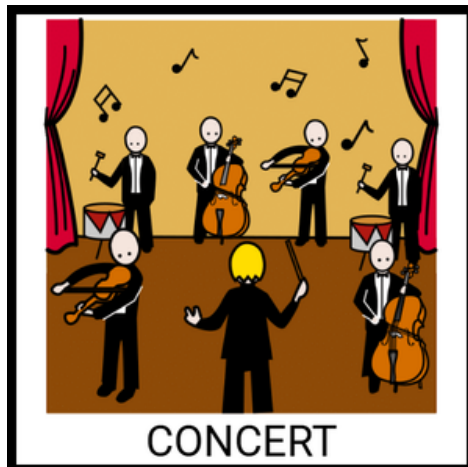
FLAUTA

MÚSICA

APLAUDIMENTS

PICTOGRAMES SENTIT OÏDA

PICTOGRAMES SENTIT OÏDA

PICTOGRAMES SENTIT OÏDA

BUFANDA

PELUIX

GOS

ARENA DE LA MAR

ACARICIAR

IMATGES SENTIT TACTE

MANS

IMATGES SENTIT TACTE

COIXÍ

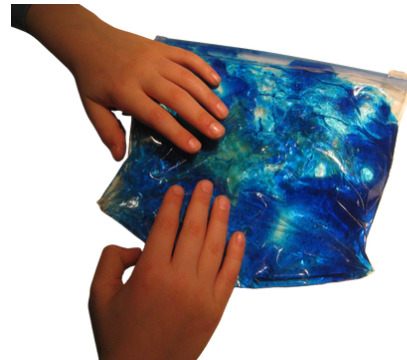
IMATGES SENTIT TACTE

PLASTILINA

ARENA MÀGICA

BOSSA SENSORIAL

ASPRE

CUB DE RUBIK

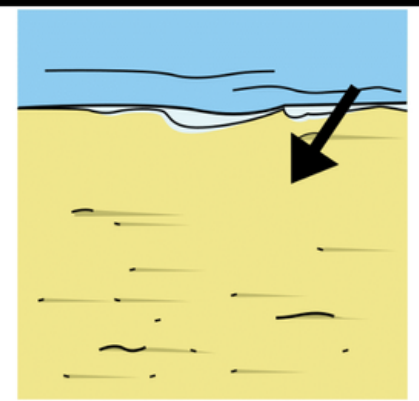
BUFANDA

PELUIX

GOS

ARENA DE LA MAR

ACARICIAR

PICTOGRAMES SENTIT TACTE

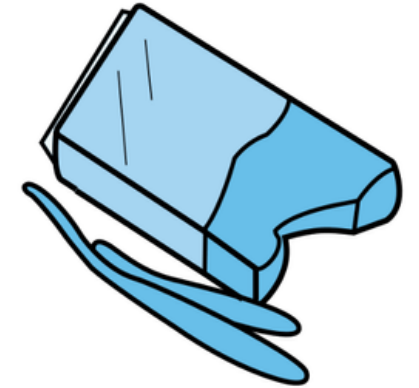
MANS

PICTOGRAMES SENTIT TACTE

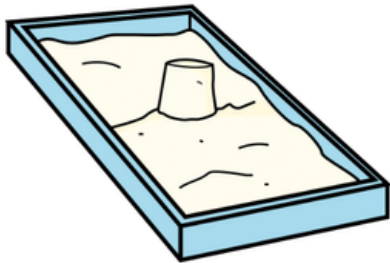

COIXÍ

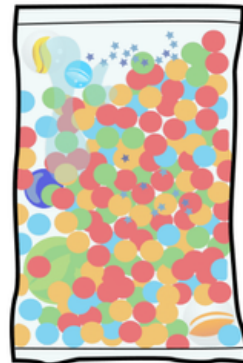
PICTOGRAMES SENTIT TACTE

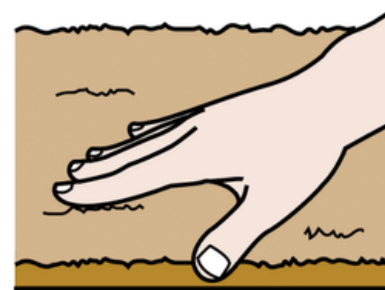
PLASTILINA

ARENA MÀGICA

BOSSA SENSORIAL

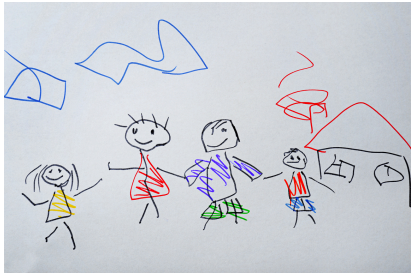

ASPRE

CUB RUBIK

DIBUIX

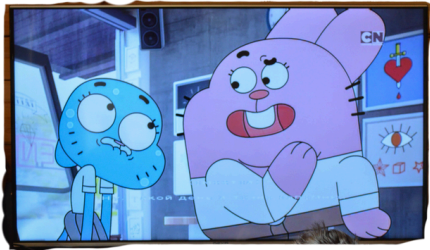
COTXE

EDIFICI

PERSONA

TELEVISIÓ

IMATGES SENTIT VISTA

LLIBRE

IMATGES SENTIT VISTA

ESTRELLES

IMATGES SENTIT VISTA

TEATRE

PILOTA

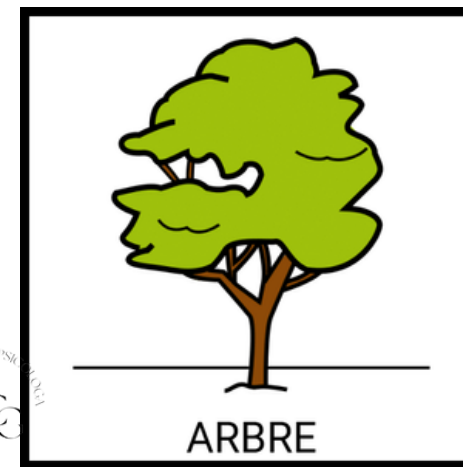
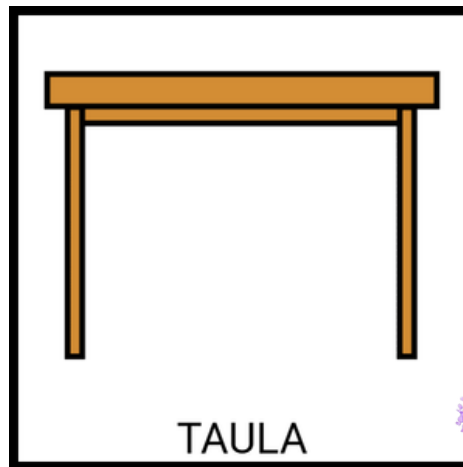
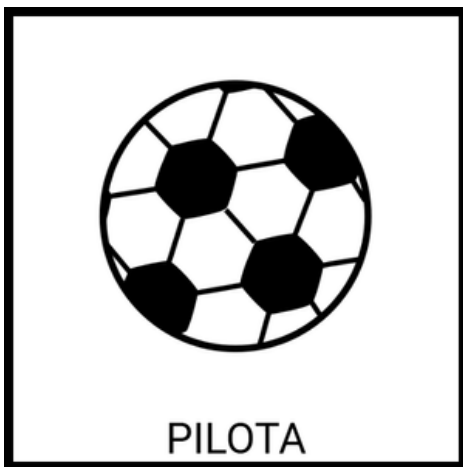
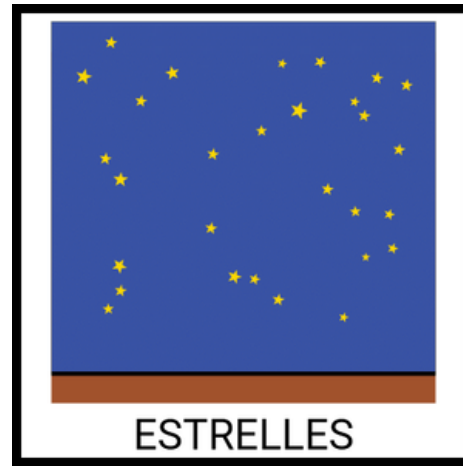
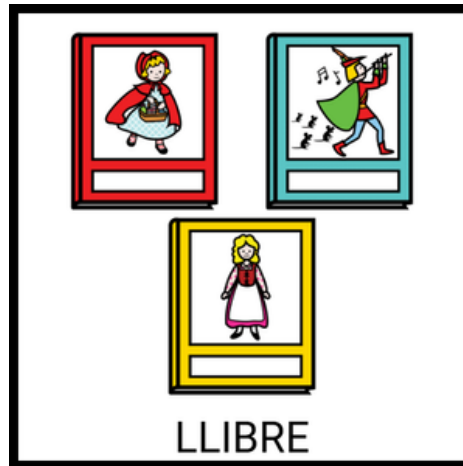
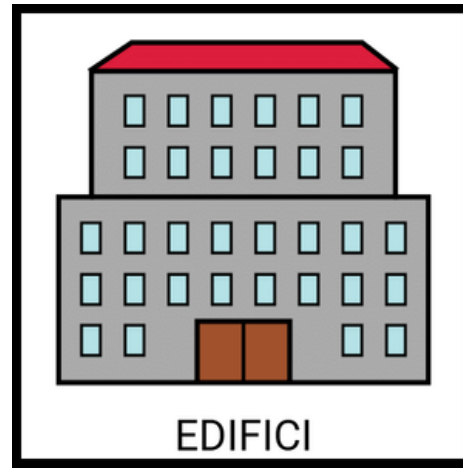
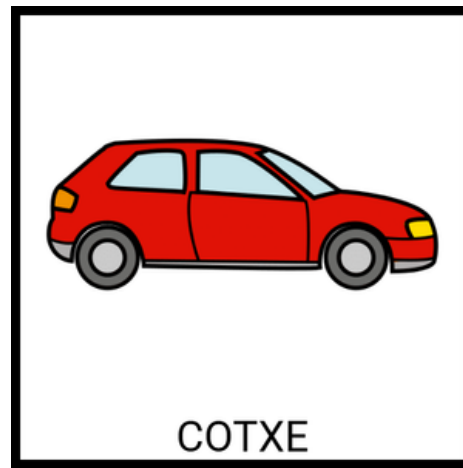
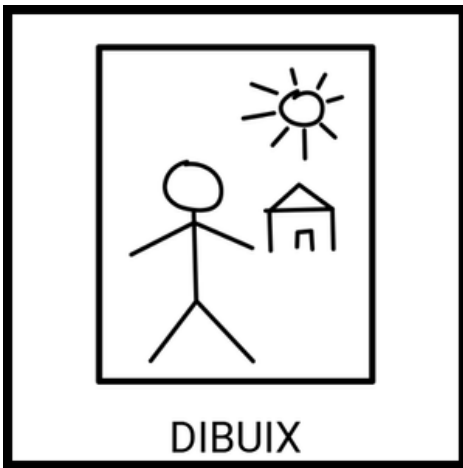
TAULA

ARBRE

RELOTGE

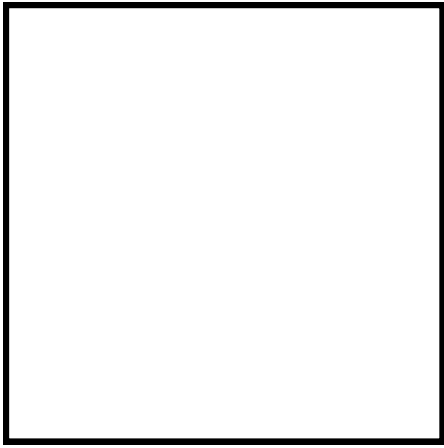
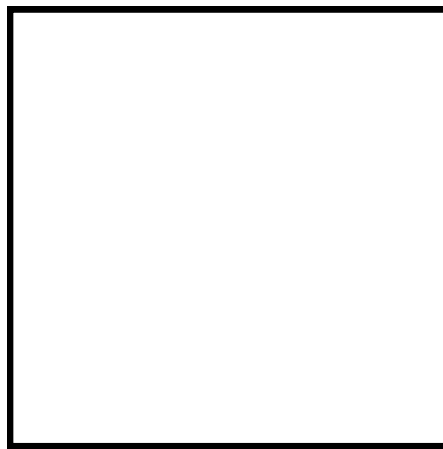
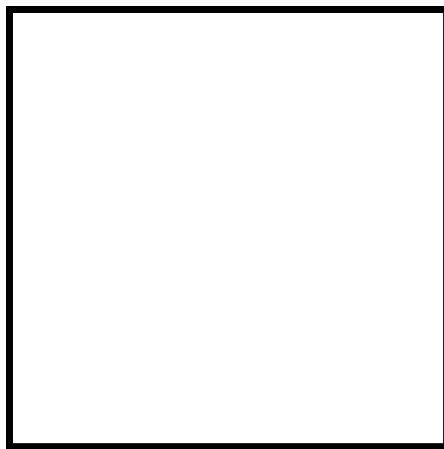
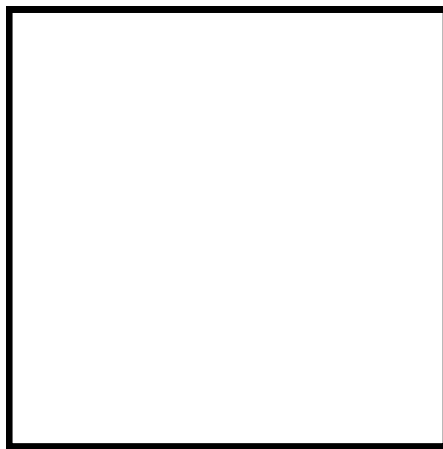
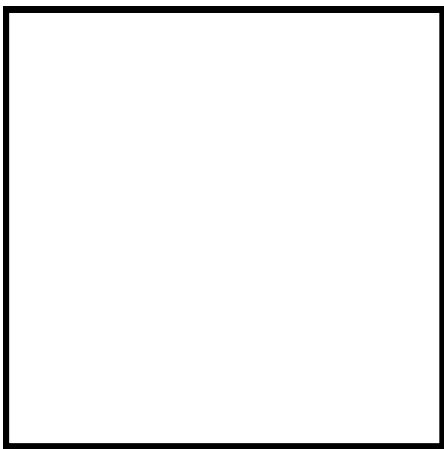

PICTOGRAMES SENTIT VISTA

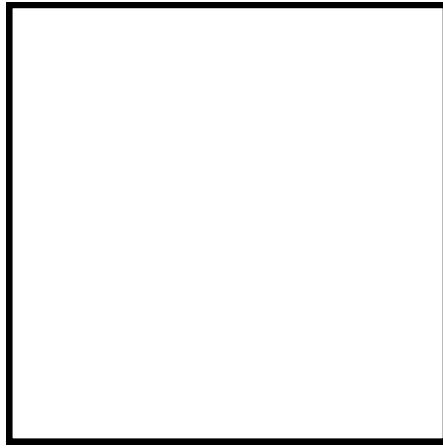
PICTOGRAMES SENTIT VISTA

PICTOGRAMES SENTIT VISTA

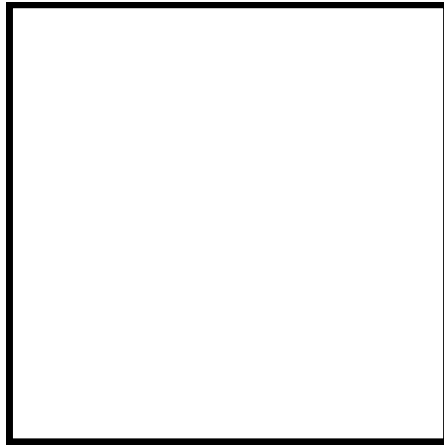

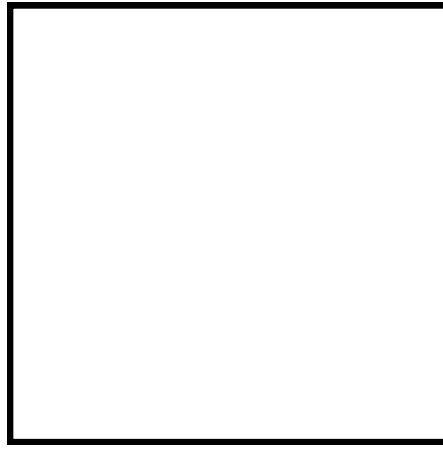
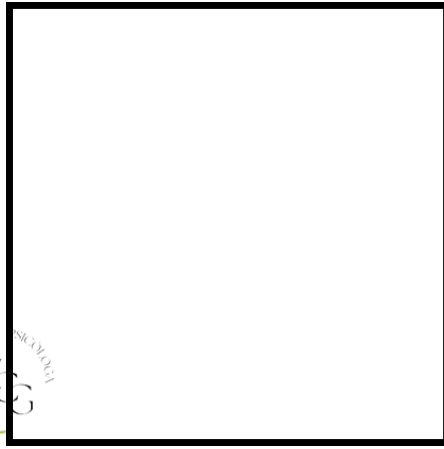
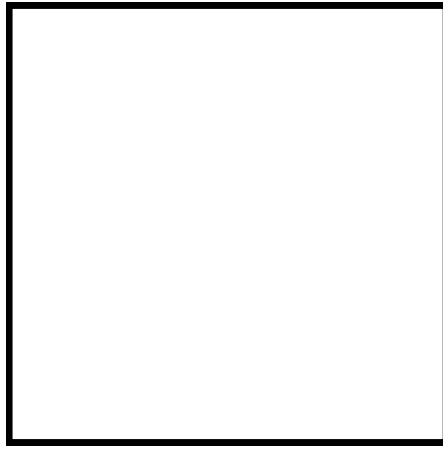
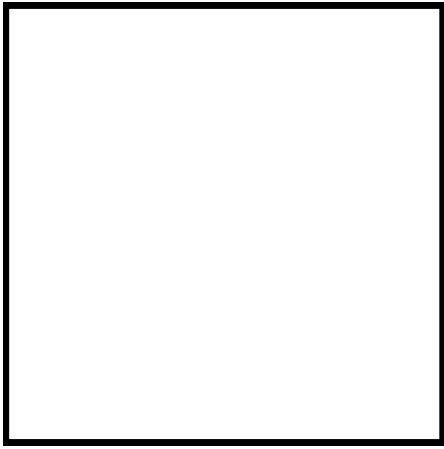
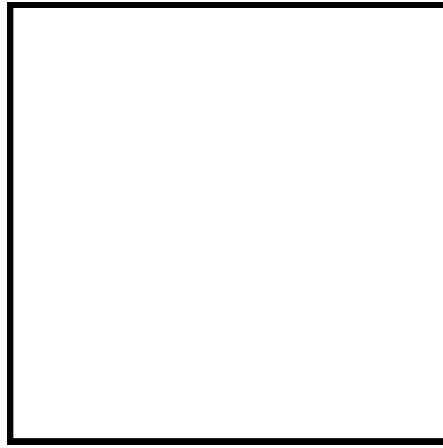
PLANTILLA

PLANTILLA

PLANTILLA

INSICOMATI

Material elaborat per **Marisa Ciscar Gea (CV16722)**.

Inspirat en el manual “**Manual de teoría de la mente para niños con autismo**” de **Anabel Cornago, Maite Navarro i Fátima Collado**.

Per a més informació segueix-nos a instagram: **@macisge_psico**. També podeu consultar la nostra web: <https://macisgepsicologa.com/>

Condicions d'ús: Aquest material pot ser utilitzat amb finalitats educatives i terapèutiques sense ànim de lucre. No es permet la seua comercialització ni modificació amb fins comercials.

